

Helsingissä 7.10.2025

Suomen Teatterit ry:n lausunto sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Suomen Teatterit ry edustaa yli 70 teatterin, tanssin ja sirkuksen alan ammattijärjestöä ympäri Suomen. Taiteen ja kulttuurin rahoituksesta on leikattu merkittävästi tällä hallituskaudella. Kevään kehysriihessä hallitus päätti, että leikkauksia ei enää kohdisteta kulttuuriin, mutta silti valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2026 on jälleen leikkauksia taiteen ja kulttuurin perusrahoitukseen. Uudet 5,5 miljoonan euron leikkaukset elokuva-alaan, 1,3 miljoonan euron leikkaukset Taiteen edistämiskeskuksen jakamiin tukiin sekä esimerkiksi 3 miljoonan euron leikkaus kulttuuritilojen investointiavustuksiin ovat kestäättömiä iskuja taide- ja kulttuurialalle.

Esittävän taiteen valtionosuustoimijoiden tilanne

Suomen Teatterit ry edustaa pääosin teatteri-, tanssi- ja sirkustoimijoita, jotka saavat rahoituksensa esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmästä. Näiden niin sanottujen vos-teattereiden kannalta on erittäin tärkeää, että opetus- ja kulttuuriministeriön kautta jaettuun valtionosuusrahoitukseen (budjettimomentti 29.80.31) ei kohdistu leikkauksia valtion talousarviossa vuodelle 2026. Budjetoitu lainmukainen indeksikorotus on ensiarvoisen tärkeä esittävän taiteen ammattikentän toimintaedellytysten turvaamiseksi. On myös tärkeää, että kansallisten taidelaitosten, kuten Suomen Kansallisteatterin, rahoitukseen ei näytä kohdistuvan leikkauksia vuonna 2026.

Teatterin, tanssin ja sirkuksen ammattitoimijoiden suunnittelu- ja toimintajänne katsoo pitkälle tulevaisuuteen. Tällä hetkellä monet toimijat suunnittelevat esimerkiksi vuoden 2027 ohjelmistoja ja vuoden 2026 ensi-iltoihin liittyvät sopimukset on jo tehty, osittain lipunmyyntikin on jo aloitettu.

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmään kohdistuneet leikkaukset vuoden 2025 budjetissa vaikuttavat toimintaan kuitenkin edelleen, nyt vuodelle 2026 tulevista indeksikorotuksista huolimatta. Valtionosuusjärjestelmä perustuu toimijoille myönnettyihin henkilötyövuosiin ja niiden laskennalliseen yksikköhintaan. Vuonna 2025 leikkaukset kohdistettiin sekä teattereille myönnettyjen henkilötyövuosien määrään että yksikköhintaan. Teatterille, tanssille ja sirkukselle myönnetty henkilötyövuodet olivat vuonna 2024 vielä 2776,5 htv:ta, mutta vuonna 2025 vain 2664 htv:ta jaettuna yhteensä 69 toimijalle.

Vaikka henkilötyövuoden yksikköhintaan esitetään nyt indeksikorotusta, jää 112,5 htv:ta alempi henkilötyövuosien kokonaismäärä kuitenkin voimaan. Sen vuoksi vos-teattereiden rahoitus jää kokonaisuudessaan pysyvästi alemmalle tasolle kuin aiemmin. Se vaikuttaa teattereiden kokonaistalouteen ja resursseihin toteuttaen jo aiemmin tehtyjä suunnitelmia. Vaikutus on laskennallisesti noin 3 miljoonaa euroa, jonka teatterit joutuvat paikkaamaan pitkällä tähtäimellä muulla tavalla, kuten lippujen hintoja korottamalla tai muuttamalla jo aiemmin tehtyjä suunnitelmia.

Taiteen ja kulttuurin valtionavustuksiin kohdistuvat leikkaukset

Suomen Teatterit ry haluaa esittää voimakkaan huolensa siitä, että valtion talousarviossa 2026 taiteen ja kulttuurin perusrahoitukseen kohdistetaan jälleen leikkauksia, kevään kehysriihen päätöksistä huolimatta. Sekä Taiteen edistämiskeskuksen jakamiin valtionavustuksiin että opetus- ja

kulttuuriministeriön avustuksiin kohdistuvat leikkaukset tulevat heikentämään edelleen esittävän taiteen alan toimintaolosuhteita. Taiteen edistämiskeskuksen jakamiin avustuksiin esitetään 1,3 miljoonan euron leikkausta ja esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön jakamiin kulttuuritilojen investointiavustuksiin jopa 3 miljoonan euron leikkausta (29.80.50).

Taiteen edistämiskeskuksen kautta jaettavat taiteen yleisavustukset rahoittavat esittävän taiteen tuotantokeskuksia ja vapaan kentän ryhmiä. Avustuksilla tuetaan sellaisia teatterin, tanssin ja sirkuksen ammattiorganisaatioita, jotka eivät ole valtionosuusjärjestelmän piirissä. Taiteen edistämiskeskuksen kautta rahoitetut tuotantokeskukset, kuten Tanssin aluekeskukset tai Cirko – Uuden sirkuksen keskus, ovat merkittävä osa suomalaista esittävän taiteen ekosysteemiä. Tuotantokeskukset toimivat esittävän taiteen alalla laajasti freelancereita työllistävinä ja alaa kehittävinä toimijoina, joiden rahoitus mahdollistaa useiden vapaiden taiteilijoiden ja ryhmien toiminnan kestäväällä tavalla. Tuotantokeskusten työ vastaa moniin sellaisiin tavoitteisiin, joita on kirjattu eduskunnassakin käsiteltyyn Kulttuuripoliittiseen selontekoon. Mikäli näiden rahoitukseen kohdistuu jälleen leikkauksia, vaikuttaa se heikentävästi myös selonteon tavoitteiden toteutumiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön alaisiin kulttuuritilojen investointiavustuksiin, joita kentällä kutsutaan myös ”remonttirahoiksi”, kohdistetaan sekä vanhoja että uusia valtionavustussäästöjä yhteensä 3 miljoonaa euroa. Investointiavustukset ovat olleet merkittävä tuki sekä kulttuuritilojen pienempiin remontteihin että suurempiin peruskorjaushankkeisiin, ja nyt niiden kokonaissumma jää vuoden 2026 talousarviossa enää 2,3 miljoonaan euroon. Pelkästään teatterialalla on lukuisia merkittäviä peruskorjaus- ja rakennushankkeita, joita alan on mahdotonta toteuttaa ilman julkista tukea. Investointiavustusten näin merkittävä leikkaaminen voi tarkoittaa jatkossa korjausvelan kasvua ja jopa fyysisen työturvallisuuden heikkenemistä teatterialalla.

Taiteen ja kulttuurin leikkaukset ovat kokonaisbudjetissa pieniä, mutta alan toimijoille valtavia

Myös elokuva-alan rahoitukseen suunniteltu yli 5 miljoonan leikkaus tulisi vaikuttamaan koko taide- ja kulttuurialan laajaan ekosysteemiin. Esittävän taiteen alalla ja elokuva-alalla työskentelee runsaasti samoja freelancereita, joiden työllisyystilanteesta on syytä olla huolissaan. Sekä freelancer-taiteilijat, kuten näyttelijät ja taiteelliset suunnittelijat että muut erikoistuneet ammattiosaaajat ovat vaarassa menettää työmahdollisuuksiaan ehdotettujen leikkausten vuoksi.

Suomen Teatterit ry haluaa muistuttaa eduskuntaa jälleen siitä, että yksittäisten miljoonien leikkaukset ovat valtion kokonaistaloudessa hyvin pieni osa, mutta kulttuurialalle jokainen 100 000 tai miljoona euroa on merkittävä. Suunnitelluilla leikkauksilla on taide- ja kulttuurialoilla suoria työllisyyttä heikentäviä ja saavutettavuutta vähentäviä vaikutuksia. Taide- ja kulttuurialat ovat jo kantaneet hallituskauden aikana osaansa suuremman taakan valtiontalouden säästöistä ja sen vuoksi nyt ehdotetut leikkaukset vuodelle 2026 on peruttava.

Suomen Teatterit ry toivoo, että sivistysvaliokunta ottaa edellä kertomamme asiat huomioon vuoden 2026 valtion talousarviota käsiteltäessä.

Suomen Teatterit ry:n puolesta,

Kaisa Paavolainen, toimitusjohtaja
kaisa.paavolainen@suomenteatterit.fi
p. 040-5180698

Suomen Teatterit ry (STEFI) on suomalaisen esittävän taiteen ammattiorganisaatioiden edunvalvonta- ja työnantajajärjestö, joka työskentelee jäsentensä toimintaedellytysten turvaamiseksi ja hyvän teatterin, tanssin ja sirkuksen tekemisen mahdollistamiseksi Suomessa.